



Inatsisartunut ilaasortaq
Jens Napaattoq
Naleraq

**Ombudsmandip ukiumoortumik nalunaarutaa pillugu § 37 naapertorlugu
apeqquteqaammut nr. 036 – 2022-mut akissut**

09. februar 2022
Suliap nr 2020-8162.
Dok. nr. 18806204

Inatsisartut Suleriaasianni § 37 imm. 1 naapertorlugu apeqqutit matuma kinguliani
allassimasut Naalakkersuisunut saqqummiuppatit. Apeqqutit uannut akisassanngorlugit
innersuunneqarput, taakkualu tulluuttuni allassimapput.

Postboks 970
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 64
E-mail: ISN@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Apeqqut.

**1. Inatsisartut Ombudsmandiat 2020-i ukiumoortumik nalunaarutaani ilaatigut
pissutsit innuttaasunik sullissinermi kommunit atortittagaat malitassat
amerlasuut uniorlugit pisarnerit Naalakkersuisut qanoq iliuseqarfiginiarpaat?**

Akissut.

Qisuariarnissamut periarfissat inatsisineereersut, kommuninut nakkutilliinerup
pisariaqartup ingerlannissaannut naammattut Naalakkersuisut isumaqarput.

Inatsisit atuuttut malillugit kommunit isumaginninnermut maleruagassanik
aqutsinerannik Naalakkersuisut nakkutilliisussaapput, tassani Isumaginninnermut,
Sulisoqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfiup ataani
Nakkutilliinerup immikkoortortaq aamma Nunamut Namminermut Immikkoortortaqarfik
marlunnik iluseqartumik nakkutilliinissamik suliassaqarlutik:

- Isumaginninnermut inatsisini maleruagassat kommunit malinneraat aammalu
pisortat ingerlatsinerannut inatsisini maleruagassanut naapertuuttumik
aqunneraat nakkutilliineq (pingaarnertigut nakkutilliineq).
- Ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut suliassaqarfimmi kiisalu nunatsinni
innuttaasunut innarluutilinnut ulloq unnuarlu neqeroorutini ingerlatsinerup,
aningaasaqarnikkut perorsaaniikkullu nakkutilliineq.

Kommunini allaffissornermi aammalu isumaginninnermut maleruagassanik aqutsinerup
ingerlatsiviup sumiginnaaneranani isumaginninnermut nakkutilliisut assigiinngitsutigut
qisuariarnissamut periarfissaqarput, taamaallutillu suleriaatsip allannngortinnissaa
pillugu kommunimut inassuteqaateqarsinnaallutik peqqussuteqarsinnaallutillu aammalu
ajornerpaamik sunnuteqarsimappat kommunip ingerlatsivimmi aqutsinerata
atorunnaarsinnissaa tigusinnaalu kiisalu inatsisinut suliassaqarfiup pineqartup
aqunnissaa pillugit Naalakkersuisunut inassuteqarsinnaallutik.

Isumaginninnermut maleruagassat malillugit innuttaasut pisinnaatitaaffiinut kommunit
pissusaaffeqarnerisa annertuumik sumiginneqarnerani taamaattoqarsimappallu,
tamanna pissusanngorsinnaavoq. Pineqaatissiinissaaq Isumaginnittoqarfiup
aqunneqarnera aqqussuusaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaata
allannngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. 14 af 6. juni 2016-imeersumi

(Isumaginninnermi malittarisassanik kommunit aqutsinerannik atorunnaarsitsineq) inatsimmi tunngavissaligaavoq.

Kommunimi isumaginninnermi maleruagassanik aqutsinerup tamakkiisumik ilaannaasumilluunniit atorunnaarsinneqartarnera qaqutigoorluinnartuummat arlaataluunniit atorneqarnissaa kissaatiginagu, erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq, kisianni kommunimi ingerlatsivimmi innuttaasut isumaginninnermi pisinnaatitaaffii ilungersunartumik sumiginnarneqarlutik pisuni asseqanngilluinnartuni pisariaqalersinnaalluni aammalu akisussaassusilimmik sakkussaasinnaalluni.

Tamatuma saniatigut kommunit aqunneqarnerannut inatsit naapertorlugu kommuninut pineqaatissiissutinik aallartitsinissaq qinnutigalugu, suliap kommuninut Nakkutilliisoqarfimmut saqqummiunneqarnissaa pillugu isumaginninnermi nakkutilliisut Naalakkersuisut qinnuiginissaannut periarfissaqarput.

Meeqqanut inuussuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut suliassaqarfimmi kiisalu nunatsinni inunnut innarluutilinnut ulloq unnuarlu neqeroorutinut nakkutilliinermut tunngatillugu, Nakkutilliinermut immikkoortortaq aamma Naalakkersuisut makkuninnga qisuariarnissamut periarfissaqarput:

- Ulloq unnuarlu paaqqinniffiup akuersissuteqarfigineqarnerata ingerlaannarnissaanut naammassinninnissaq piumasaqaataasinnaappat, peqqusissuteqarneq.
- Peqqusissuteqarnermut atatillugu sukannernerusumik nakkutilliineq.
- Paaqqinniffiup akuersissuteqarfigineqarnera tunuartinneqassasoq Naalakkersuisunut inassuteqarneq.
- Nalunaarutiginninneq

Apeqquut.

2. Nunatsinni innuttaasunik pisortat allallu oqartussa qarfiit sullissinerat eqqarsaatigalugu ataatsimut isigalugu ilumut isumannaatsumik innuttaasut sullinneqartarnerat ingerlanneqartarnerasoq assut nalorninartoqartoq Ombudsmandip nalunaarutaani saqqummiunneqartut pillugit oqaatigerusupparput. Pissutsit taamaannerat Naalakkersuisut qanoq isumaqarfigaat?

Akissut.

Naalakkersuisut Ombudsmandip oqartussat innuttaasunik sullissinerannik qularuteqarnera tusaatissatut tiguaat. Pisortat sulisoqarnermikkut amigaaqarput, ingammik isumaginnittoqarfik innuttaasunik sullissinissaminut assannik amigaaqarpoq. Naalakkersuisut pingaartippaat kommunenik suleqateqarnissartik. Nunatsinni inunnik sullinermut ilisimasaqartuupput kommunit, taamaammallu pisortat akisussaaffeqarfii suleqatigiinnissaaat innuttaasunik sullissinerup siuariartuuteqarnissaannut aalajangiisuvoq. Tamannalu Naalakkersuisut ilisimaaralugu kommunenik suleqateqarnertik annertusarlugu maanna ingerlappaat. Eqqaamassavarput innuttaasut sullinniarlugit kommunini aammalu pisorta qarfinni allani ullut tamaasa annertuumik suliaqarput. Sulisut ingerlaavartumik pikkorissarnissamik ilinniaqqinnissamillu neqeroorfigineqartarnissaat aammalu meerartatta inuusuttortattalu piginnaasaqalersitsiviusumik ilinniagaqalartartut amerlanerulernissaat suli qulakkeertussaavarput, taamaalilluta siunissami sullinneqarnissatsinnut assaat naammannissaat aammalu ilinniarsimanikkut atituumik tunngaveqarnissaat

qulakkeersinnaassallutigu. Tamatuma ullumikkut siunissamilu qulakkeernissaa politikkeritut suliassarisariaqarparput.

Apeqquut.

3. Utoqqaat sullinneqarneri pitsaanngitsut, isumaginninnikkut ajortumik ilungersunartumik sullissinerit, pisortanik ikiorsiissutit pillugit eqqunngitsumik paasissutissiisarneq, meeqqat pillugit suliat aammalu angajoqqaat ilanngullugit ullorpassuit utaqqisitsisarnerit ilanngullugit, kiisalu siusinaartumik sulisinnaajunnaarnerisuteqalernissat pillugit qaammaterpassuarni ilaatigullu ukiorpassuarni utaqqisitsisarnerit ilanngullugit Naalakkersuisut qanoq iliuseqarfigniarpaat?

Akissut.

Isumaginninnermi suliassani innuttaasut sullinneqarnerisa isumaginissaa kommunit suliassaraat, aammalu kommunit suliassat taanna isumagigaat Naalakkersuisut tatigaat. Suliassaqaqfinni atorfiup inuttalerneqarnissaata tungaanut sulisussaaleqineq piffissani sivikitsukkaani sullissinnermut sunniinnaasoq taamatullu kukkunerit pisinnaasut, Naalakkersuisut apeqquteqartoq isumaqatigaat. Tamanna annertuumik takuneqartartoq Naalakkersuisut naliliinngillat.

Innuttaasunut eqqunngitsunik nalinginnaasumik paasissutissiisoqartartoq, Naalakkersuisut naliliinngillat. Isumaginninnermi inatsisitigut suliassanik suliarinnittarnermut tunngatillugu ilitsersuutinik Naalakkersuisut suliaqartarput aammalu kommunini politikkerinut suliassanillu suliarinnittartunut ingerlaavartumik pikkorissaasarlutik. Tamatuma saniatigut isumaginninnermut suliassaqaqfimmuut atuuttumik akigigitanut kaajallaasitamik saqqummersitsisoqartarpoq. Akigigitanut kaajallaasitaq ukiumoortumik saqqummersinneqartarpoq aammalu assersuutigalugu inatsisit imaluunniit sulisartanut isumaqatigiissutinut isumaqatigiissuteqarneq pissutigalugu allanngortoqartillugu ingerlaavartumillu nutarterneqartarluni. Taamatuttaaq paasissutissanik kiisalu digitalimik qinnuteqarfissanik ikiorsiissutinillu naatsorsuinerinik Sulissivik.gl imaqarpoq.

Kommunit meeqqanut suliassani suliassanik suliarinninnermi annertuumik unammilligassaqartut, nakkutilliinnermut nalunaarusiat arlallit uppersarparpaat. 2020-2023-mi Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu ajornartorsiortunut suliniuteqarnerup nukittorsarnissaanut kalaallit-danskit suliassaqaqfiit akimorlugit suleqatigiinneranni suliniutissani 5-imi aamma 6-imi kommunini arlalinni suliassarpassuit ikilisinnissaannut siunnerfilimmik suliniuteqartoqarpoq. Sulinerup killiffia takuuk: <https://naalakkersuisut.gl/ki-GL/Naalakkersuisut/Naalakkersuisoqarfiit/MIIN/Meeqqat-Inuusuttut-Ilaqutariillu/Strategi-og-handleplaner/Groenlandsk-dansk-tvaergaende-arbejde>

Aammattaq meeqqanut suliassaqaqfimmi digitalimik suliassanik suliarinninnermi periaaseq kommunini atuutsinniarneqaleruttarpoq. Tamanna aamma piffissamik suliassanik suliarinninnermut atorneqartartumik sivikillisitseqataasussaavoq. Siusinnerusukku Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiusumi nakkutilliinnermut nalunaarusiami siusinaartumik pensionisiant suliassaqaqfik naliliivigineqarpoq, tassani ilaatigut siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqaatinik suliarinnittarneq oqaaseqarfigineqarluni. Suliassanik misissuinerup takutippaa suliassap ataatsip suliarineqarnera qaammatit 6-it

missaannik sivissuseqartartoq. Suliap ingerlanerata immikkoortuisa ataasiakkaat akornanni sivissuumik utaqqisarneq tamatumunnga pingaartumik pissutaavoq.

Innuttaasoq piginnaangorsaaqqittussaappat, suliap ukiunik 1-2-nik sivissuseqarajuppoq, ilaannikkullu sivissunerusarluni. Suliap ingerlanerata tamarmiusup (taamaattumillu aamma utaqqisarnerup) sivissunerusarnera, kiisalu kommunit ilaasa piginnaangorsaaqqinnermik sivissuumik aallartitsisarnerat, tamatumunnga pissutaapput. Tamanna piffissamik suliassanik sularinninnermut atorpeqartartumik sivissunerulersitsisarpoq.

Innuttaasunut siusinaartumik pensionisialinnut suliassanik sularinnittarneq naammaginnartumik ingerlasoq Naalakkersuisut naliliipput, kisianni suliassani ataasiakkaat piffissaq suliassanik sularinninnermut atorpeqartartoq sivissuginarsinnaasarpoq.

Isumaginninnerup aqunneqarnera aaqjissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaanni § 1 naapertorlugu Naalakkersuisut isumaginninnermut maleruagassat kommunini aqunneqarnerannut nakkutillisuupput. Nakkutillineq taanna Nakkutillinnermut immikkoortortamit isumagineqarpoq. Takuuk:

<https://naalakkersuisut.gl/kl->

GL/Naalakkersuisut/Naalakkersuisoqarfiit/ISNNN/Tilsynsenheden

Apeqquut.

4. Innuttaasut saaffiginnissutaat ilaatigut akineqassanatik, ilaatigullu sivissoorujussuarmik utaqqiseqqaarlugit akineqartarsimasut. Tamanna pissuseq akuersaarneqarsinnaangilaq. Aammalu inunnut sullinneqartunut ilaatigut oqaasiinnarmik kommuninit akissuteqarnermi apuussisoqartarsimalluni. Tassami tamatta nalunngilarput pisortatigoortumik saaffiginnikkutta uppersaataitalimmik akuerineqarsimanersut itigartinneqarsimanersulluunnit innuttaasut pappiarartalimmik akineqartussaataitasut. Taamaattoqartannginnera Naalakkersuisut qanoq isumaqarfigaat?

Akissut.

Apeqquummut 3-mut akissutigat innersuussutissavara.

Apeqquut.

5. Allaat aamma ersarissuumik apuunneqarpoq kommunit Ombudsmandip innuttaasunik saaffigineqarluni paasissutissanik kommuninut pissarsiniartarnerit assut ilungersunarlutillu kipiluttunartarsimasut, aatsaallu saaffiginnissutit arlaleriaqqaarlugit paasissutissanik pissarsisarimallutik Naalakkersuisut ulluinnarni kommunit sulinerat nakkutigisussaavat. Pissutsit taamaanneri Naalakkersuisut qanoq isumaqarfigaat

Akissut.

Kommuniniit paasissutissanik pissarsiniarnermi ajornartorsiuteqarsimatillugu, Nunamut Namminermut Immikkoortortaqaarfik ukiuni kingullerni isumaginninnermi naammagittaalliuuteqartarfimmiiit arlaleriarluni saaffigineqartarpoq. Nunamut Namminermut Immikkoortortaqaarfik kommunimut pineqartumut attaveqartarsimavoq,

kommunillu najoqqutassanik kissaatigineqartunik nassiussinissamut pisussaaffeqarnerat erseqqissartarsimallugu. Tamanna aamma tamatuma kingorna pisarsimavoq. Nunamut Namminermut Immikkoortortaqarfiup aamma nakkutilliilluni takusaanermut atatillugu tamanna malinnaaffigisarpaa uparuartarlugulu. Paarlattuanik kommunip paasissutissat suli tunniussimangippagit, suliassap Nakkutilliisoqarfimmi suliassanngortinnissaa periarfissaavoq, taanna ilaatigut kommunalbestyrelsimi ilaasortanut ullormut akiliisitsinissamik peqqusisinnaalluni. Taamaattoq tamanna maannamut pisariaqarsimangilaq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga



Mimi Karlsen